

Landbruksdepartementet

Dato:

01.02.2025

Høring – Om forslag til lov om forebygging og reduksjon av matsvinn (matsvinnloven)

Det vises til høring.

NHO Service og Handel er NHO-fellesskapets nest største landsforening, med 7 202 medlemsbedrifter. Disse bedriftene sysselsetter 88 269 årsverk fordelt på 158 990 ansatte per januar 2025. Innen både handel og serveringsnæringen vil et betydelig antall bedrifter bli berørt av lovforslaget.

NHO Service og Handel støtter intensjonen bak lovforslaget, men er uenig i flere av de foreslåtte regulatoriske virkemidlene. Sammen med innspillene fra NHO og NHO Mat og Drikke støtter vi en rekke tiltak som bør ses i sammenheng og gjennomføres i hele verdikjeden for å redusere matsvinn. Vi deler Matsvinnutvalgets vurdering av at regulering er det tiltaket som vil ha minst effekt på å redusere matsvinn. For eksempel vil en lov rettet mot matindustrien og dagligvarehandelen kun omfatte rundt 40 % av matsvinnet, mens forbrukerne og andre står for de resterende 60 %. Det er derfor avgjørende at hele verdikjeden inkluderes i vurderingene før et fullmaktsregelverk av denne typen fastsettes, samt at også de endelige reglene får lik virkning ovenfor offentlige institusjoner.

Det finnes ikke ett overgripende virkemiddel som alene kan sikre at halveringsmålet for matsvinn i 2030 nås. Målet vil kun kunne realiseres dersom en rekke tiltak gjennomføres i sammenheng og i hele verdikjeden. Særlig er en styrking av bransjeavtalen for reduksjon av matsvinn vesentlig. Vi stiller derfor spørsmål ved forståelsen og forankringen av de mest inngripende forslagene, når kun én av de fire tiltakspakkene foreslått av Matsvinnutvalget er inkludert i høringsforslaget.

Hovedkonklusjon

Vår hovedkonklusjon er at lovforslaget skaper betydelig usikkerhet for næringslivet og vil føre til økt byråkrati og ressursbruk uten å nødvendigvis tjene intensjonen bak reguleringen. Vi støtter alternative veier til målet som i større grad er tilpasset årsakene til matsvinn, og som intensiverer samarbeidet på tvers av hele verdikjeden, inkludert forbrukerne.

Våre innspill:

- Administrative og økonomiske byrder: Lovforslaget kan påføre store administrative byrder, særlig for små og mellomstore bedrifter.

Uten en klar nedre grense for hvilke virksomheter som omfattes, kan opptil 120 000 bedrifter måtte etterleve kravene. Norge har allerede betydelige rapporteringskrav i henhold til EU-lovgivning, og ytterligere krav kan skape unødvendige byrder, særlig for små og mellomstore bedrifter. Vi minner om at det på samme tid er en rekke sektorvis og generelle virkemidler som påvirker bedriftenes kapasitet til økte byråkratiske behov.

Uavhengig av virksomhetens størrelse, må ikke dokumentasjonsplikten utvikle seg til en tungrodd rapporteringsplikt. Bedriftene må selv kunne bestemme hvordan arbeidet organiseres og dokumenteres, enten på tvers av avdelinger eller i kjeder og konsern med flere driftsenheter.

- Behov for bedre konsekvensutredning: Det er uklart hvem som skal omfattes av loven og hvilke plikter de får.

Det er behov for harmonisering med annet regelverk. For eksempel: Hvordan skal krav om nedprising og markedsføring av matvarer håndteres når det nylig er innført regelverk som forbyr markedsføring av usunne varer?

Geografiske utfordringer må tas i betraktning. Mange virksomheter i distriktene har lange avstander til potensielle mottakere av donasjoner. Krav om donasjon og logistikk kan derfor slå urettferdig ut for aktører med store transportutfordringer.

- Tilsynshjemplene er for vide: Lovforslaget gir for mye myndighet til Mattilsynet. Vi etterlyser en klarere avgrensning av vedtakskompetansen.
- Sanksjonssystemet er uklart: NHO mener det ikke er behov for overtredelsesgebyr for brudd på loven.

Vi stiller spørsmål ved hvorfor kommuner og fylkeskommuner er fritatt fra sanksjoner, når offentlige virksomheter utgjør en viktig andel av matsvinnet. Det er viktig at offentlige aktører på linje med private også forpliktes til å følge regelverket.

Våre alternative forslag og anbefalinger:

- Bygg videre på bransjeavtalen (og lignende).

Bransjeavtalen har allerede gitt gode resultater. Tilsluttede bedrifter rapporterer bedre utvikling enn virksomheter som ikke deltar i avtalen. Internasjonale erfaringer viser at slike samarbeid ofte gir bedre resultater enn tung regulering.

En videreutvikling av bransjeavtalen vil:

- Tilpasses årsakene til matsvinn i ulike bransjer og sikre samarbeid om løsninger i verdikjeden.
- Fremme innovasjon og beste praksis uten unødvendig byråkrati.
- Sikre bedre og mer åpent samarbeid mellom myndigheter og næringsliv.
- Prioriter veiledning og beste praksis.
- Myndighetene bør legge større vekt på informasjonsarbeid og kunnskapsdeling.
- Gradvis innføring av tilsyn og tiltak.

Tilsynsmyndighetene bør uansett konklusjoner i de videre lovarbeidet først bidra med informasjon og veiledning, fremfor umiddelbare straffetiltak.

Konklusjon

Vi mener at lovforslaget, slik det foreligger, er for omfattende og uklart. Vi anbefaler en grundigere konsekvensutredning, særlig med tanke på små bedrifter, samt en tilnærming som styrker eksisterende tiltak fremfor å innføre nye, byrdefulle krav.

Ytterligere kommentarer til dette høringssvaret kan rettes til Bransjedirektør for Handel, Linda Vist og Bransjedirektør for Drift og Service, Jorulf Brøvig Slide. Begge deltar i annet myndighetsarbeid for bærekraftsmålene og bidrar gjerne i videre arbeid med matsvinn.

Med vennlig hilsen

NHO Service og Handel.

Henrik Bjørge

Advokat